

ע"פ 1698/16 - יוהנס דמלאו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1698/16

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

המערער: יוהנס דמלאו

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 21.1.2016, בת"פ 28081-06-14, שניתן על ידי כב' השופטת ד' מרשק מרום

תאריך הישיבה: כ"ד בתשרי התשע"ז (26.10.2016)

בשם המערער: עו"ד נדב אלמוג; עו"ד גלעד מנשה

בשם המשיבה: עו"ד רחלי זוארץ-לוי

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ד' מרשק מרום), שניתן ביום 21.1.2016, במסגרת ת"פ 28081-06-14.

יצוין, כי מלכתחילה הוגש הערעור גם לעניין הכרעת הדין, אך לאחר שמיעת הערותינו, הודיע עו"ד נדב אלמוג, בא כוח המערער, על דעת מרשו, כי הוא חוזר בו מהערעור בשאלת ההרשעה ומתמקד בנושא חומרת העונש.

2. המערער הורשע, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות אלה: שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); והיזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

3. בעקבות הרשעתו בדין של המערער, נגזרו עליו העונשים כדלקמן: 48 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הופעל עונש מאסר על תנאי בן 3 חודשים, שהושת על המערער בת"פ 37254-04-13 (בית משפט השלום נתניה), וזאת במצטבר לעונש שהוטל, כך שעל המערער לרצות 51 חודשי מאסר, החל מיום מעצרו - 10.6.2014; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא, עבירות שוד לפי סימן ג' לפרק י"א לחוק העונשין; המערער חויב בתשלום פיצויים בסך 7,500 ₪ למתלון; כמו כן, הורה בית המשפט על הפעלת התחייבות בסך 1,500 ₪, עליה חתם המערער במסגרת ת"פ 37254-04-13, הנ"ל.

4. כאמור, המערער אינו משלים עם חומרת העונש שנגזר עליו, ומכאן הערעור שלפנינו.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערער

5. מכתב האישום עולה, כי ביום 15.5.2014, בשעה 04:45 או בסמוך לכך, נהג מר יעקב אביכזר (להלן: המתלון) במונית מסוג סקודה אוקטביה (להלן: המונית). המתלון אסף למוניתו את המערער ובחורה נוספת (להלן: סיון), שביקשו ממנו להסיעם לרחוב חפציבה בנתניה, שם מתגורר המערער. בדרכם לרחוב חפציבה, ירדה סיון בסמוך למקום מגוריה, לא לפני ששילמה למתלון את מחיר הנסיעה במטבעות. לאחר זאת, המשיך המתלון בנסיעה לעבר יעדו של המערער ברחוב חפציבה, כאשר המערער יושב מאחוריו, במושב השמאלי-אחורי של המונית. המערער הכווין את המתלון להגיע לקצה רחוב חפציבה, שם עצר המתלון את מוניתו. משלב זה ואילך, מתאר כתב האישום את התנהלותו האלימה של המערער כלפי המתלון, אשר תקף את המתלון מתוך כוונה לשדוד את רכשו. נטען בכתב האישום, כי בעוד המתלון יושב עם גבו כלפי המערער, חבט האחרון "בעוצמה רבה" בראשו, באמצעות ידיו, ואיים עליו באומרו "יש לי משהו חד חד בשבילך", ופקד עליו "צא מהרכב". המתלון ציית לדרישתו של המערער ויצא מהרכב, ואז ניסה המערער לצאת מדלתה השמאלית-אחורית של המונית, אך המתלון חסם את הדלת "בכל כוחותיו", והצליח למנוע את יציאתו של המערער מדלת זו. עם זאת, לא עלה בידי המתלון לחסום את יציאתו של המערער מהדלת הימנית, ובשלב זה ניסה המתלון לחזור אל מושב הנהג, על מנת להימלט מהמקום. להוותו של המתלון, המערער הספיק להיכנס בחזרה אל המונית ואמר למתלון "זה הסוף שלך אתה לא תלך מפה אני אביא את החבר'ה שלי". בהמשך, פתח המערער את דלתה הקדמית-ימנית של המונית ומשך אותה לאחור, בניסיון לעקור את הדלת ממקומה. לאחר מכן, עקר המערער ממקומם את המונה ודיבורית שהיו במונית, והשליך

אותם בכוח לעבר המתלון. בשלב זה, כך נטען בכתב האישום, הוציא המתלון, כשהוא "רועד, מפוחד ומבועת", מכיסו שטר של 20 ₪ והציעו למערער, אך הלה צעק לעברו "אני רוצה את כל הכסף שלך". בעקבות דרישה זו, נטל המתלון קופסא, המשמשת לצבירת כסף קטן, אשר הכילה כ-200 ₪ במטבעות, ושקשק אותה כדי להבהיר למערער כי יש בתוכה מטבעות בכמות גדולה. תוך כדי כך, נשמטה הקופסא מידי הרועדות של המתלון והוא שב ויצא מהמונית. או אז, נכנס המערער אל תוך המונית, נטל את הקופסא כשבתוכה המטבעות, ויצא חזרה מהמונית. מיד לאחר מכן, "זינק" המתלון אל מושב הנהג, התניע את המונית, ונמלט מהמקום.

נטען בכתב האישום, כי כתוצאה מהמאבק עם המערער, נגרמו למתלון שפשוף ברגלו השמאלית, וכן "מכאוב בחלקים שונים של גופו". כמו כן, נגרם למתלון נזק נפשי, בשל חרדות מהן הוא סובל, זמן רב לאחר האירוע הטראומטי. כתוצאה מהנזק הנפשי וחששו של המתלון לשוב ולבצע נסיעות במונית, הוא חדל "כמעט לחלוטין" משגרת עבודתו כנהג מונית.

גזר דינו של בית משפט קמא

6. בפתח גזר דינו, עמד בית משפט קמא על עברו הפלילי המכביד של המערער. מסתבר, כי לחובתו של המערער 8 הרשעות קודמות בעבירות רכוש, אלימות וסמים, שנעברו בין השנים 2006-2014. בהיותו נער, היה מעורב המערער בעבירת שוד, ובגין הרשעתו בביצוע עבירות רכוש, הוא שהה במעון נעול למשך 16 חודשים. את העבירות, מושא כתב אישום זה, ביצע המערער בחלוף 8 ימים בלבד, מאז שוחרר מריצוי עונש מאסר בן 15 חודשים שהוטל עליו. עוד ציין בית משפט קמא, כי בעת ביצוע העבירות היה תלוי ועומד מעל לראשו של המערער עונש מאסר על תנאי בן 3 חודשים, במסגרת ת"פ 37254-04-13 (בית משפט השלום נתניה), וכן התחייבות בסך 1,500 ₪ להימנע מביצוע עבירות.

7. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער, ציין בית משפט קמא כי המערער פגע בערכים חברתיים שונים, בכך שפגע בגופו, ברכושו, ובתחושת הבטחון האישית של המתלון, כמו גם בבטחון הציבור. בהתייחסו לנסיבות הקשורות בעבירה, הטעים בית משפט קמא כי המדובר באירוע שוד קשה ומתמשך, שבמסגרתו נקט המערער באלימות פיסית ממשית כלפי נהג המונית, כאשר חבט בו בעוצמה רבה בראשו, איים עליו תוך השמעת "איומים קשים ומעוררי פחד", ונהג בבירור כלפי רכשו. בית משפט קמא ציין, כי המתלון חש חרדה רבה לאורך כל האירוע, כאשר את מאבקו עם המערער הוא תיאר כ"מאבק על החיים". בהמשך, עמד בית משפט קמא על מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות שוד של נהגי מוניות, בציינו כי ניכרת בפסיקה מגמה של החמרה בעונשם של מי שפוגעים בנהגי מוניות "אשר הפכו לטרף קל למעשי שוד". לאחר זאת, קבע בית משפט קמא את מתחם הענישה בתווך שבין 3 ל-5 שנות מאסר לריצוי בפועל.

8. לצורך קביעת העונש בתוך המתחם, נתן בית משפט קמא את דעתו לכך שהשוד בוצע בחלוף 8 ימים בלבד לאחר שהמערער סיים לרצות עונש מאסר ממושך. בנוסף, הסתבר כי המערער היה נתון בבריחה מאימת הדין במשך כחודש ימים לאחר ביצוע העבירה. עוד נדרש בית משפט קמא לעברו המכביד של המערער, שעונש מאסר על תנאי לא הרתיעו מלשוב לסורו ולפגוע בגופו וברכושו "שלי אדם עמל כפיים באישון לילה". בית משפט קמא ציין בנוסף, כי המערער כפר באשמות שיוחסו לו ולא קיבל אחריות על מעשיו, ועל כן הוא אינו זכאי להקלה הניתנת למי שמודה במעשיו ומביע חרטה עליהם. בית משפט קמא ציין עוד, כי לא נמצאו שיקולים ממשיים,

אותם ניתן לזקוף לטובתו של המערער. לאחר זאת, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים המפורטים בפסקה 3 לעיל.

הערעור על חומרת העונש

9. ערעורו של המערער מכון, כל כולו, כלפי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא. לשיטתו של המערער, עולה מפסיקתו של בית משפט זה כי הרף התחתון של המתחם בעבירות דומות אינו עולה על 12 חודשי מאסר, כאשר במקרים חמורים יותר הועמד הרף העליון על 40 חודשי מאסר בלבד. בא כוח המערער, עו"ד נדב אלמוג, הזכיר, בין היתר, את ע"פ 2817/15 דהן נ' מדינת ישראל (1.7.2015), שבו מדובר בשוד נהג מונית, ונקבע במסגרתו מתחם ענישה הנע בין 23 ל-36 חודשי מאסר; ואת ע"פ 41/15 ברוידה נ' מדינת ישראל (18.3.2015), שם מדובר בשוד מתדלק בתחנת דלק, כאשר בית משפט זה הפחית בעונשו של המערער מ-30 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר, בשל מאמצי השיקום המוצלחים של המערער. לאור האמור, מבקש המערער לקבל את ערעורו לעניין המתחם, ובהתאם לכך להפחית, באורח ממשי, בעונשו.

10. המשיבה, אשר יוצגה על ידי עו"ד רחלי זוארץ-לוי, מבקשת לדחות את הערעור בציינה כי בשורה ארוכה של פסקי דין, שבהם מדובר בשוד נהגי מוניות, נקבעו מתחמי ענישה, כדוגמת זה שנקבע על ידי בית משפט קמא, ונגזרו עונשים חמורים ביותר על העבריינים.

דין והכרעה

11. בפתח דיוננו, לא יהא זה מיותר להזכיר את הכלל לפיו ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש, אלא במקרים חריגים בהם מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר דבק פגם מהותי בגזר הדין (ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2015); ע"פ 5323/12 אבו ליל נ' מדינת ישראל (17.6.2014); ע"פ 7702/10 כהן נ' מדינת ישראל (29.5.2014)).

ייתכן, כי לא מצאנו בגזר דינו של בית משפט קמא כל סטייה מרמת הענישה הנהוגה בעבירות של שוד נהגי מוניות, ובוודאי שאין מדובר בחריגה מהותית מרמת ענישה זו, ולפיכך דינו של הערעור להידחות.

12. מעשיו של המערער הינם חמורים ביותר, וראויים לכל לשון של גינוי והוקעה. בתום נסיעה במונית, באישון לילה, כשהרחוב שומם מאנשים, התנפל המערער על המתלונן וחבט בעוצמה בראשו, השמיע כלפיו איומים קשים, פגע במזיד ברכשו, וכל זאת מתוך כוונה לשדוד את כספו. במהלך המאבק עם המערער, נפגע המתלונן בכל חלקי גופו, וכעולה מעדותו בבית המשפט הוא עדיין סובל מפחדים וחרדות, ועקב הפגיעה הנפשית שנגרמה לו, הוא לא חזר לשגרת יומו ועבודתו.

על חומרת העבירה שעניינה שוד נהגי מוניות (כמו גם התנכלות לעובדי לילה אחרים כגון: מתדלקים ועובדים בפיצוציות), עמד בית משפט זה בשורה של פסקי דין. יפים לעניין זה דבריו של השופט א' א' לוי בע"פ 1885/07 נאיף נ' מדינת ישראל (1.7.2008):

"...נהגי מוניות הפכו בשנים האחרונות טרף קל למעשי שוד, הואיל ונאסר עליהם לבחור את נוסעיהם, ולא אחת מנוצלת עובדה זו על ידי אנשים חסרי מצפון כדי להסיעם למקומות מבודדים שם הם תוקפים את הנהגים, מאלצים אותם לברוח על נפשם, וגונבים את רכביהם. זו התנהגות שחומרתה רבה, ולא אחת פסקנו כי יש להשית בגינה תקופות מאסר ממושכות, במטרה להבהיר לכל את המחיר שיידרשו לשלם אם יימצאו חוטאים בכך".

כך גם נאמר על ידי השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין בע"פ 10828/04 אלטורי נ' מדינת ישראל (16.6.2005), כי "חובתו של בית המשפט להגן על אנשי עמל, כמו נהגי מוניות, הנותנים שירות לציבור גם בשעות שאינן שיגרתיות, ונחשפים לגחמות זדון של עבריינים" (וראו גם: ע"פ 3312/12 פלוני נ' מדינת ישראל (2.4.2013); ע"פ 4178/12 עוינה נ' מדינת ישראל (9.7.2013)).

13. ומכאן לטענותיו של המערער בנוגע למתחם העונש ההולם, אשר נקבע על ידי בית משפט קמא. ראשית, יש לחזור ולציין כי מלאכת הענישה, הכוללת כיום גם את קביעת מתחם העונש ההולם, אינה בגדר הפעלת נוסחה מתמטית, המביאה להטלה מכאנית של עונשים, מבלי ליתן ביטוי הולם לעקרון הענישה האינדיבידואלית (ע"פ 3155/12 חממארה נ' מדינת ישראל (14.2.2013); ע"פ 3077/11 דדוש נ' מדינת ישראל (28.3.2012)).

שנית, גם בעבירה של שוד נהגי מוניות, כמו גם בעבירות פליליות אחרות, ניתן להצביע על מגוון רחב של עונשים ומתחמי ענישה, והכל בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של המבצע. כפי שצינתי בע"פ 5928/14 אורן נ' מדינת ישראל (13.5.2015) (להלן: עניין אורן):

"בעבירות השוד בכלל ובשוד מוניות בפרט, ניתן למצוא מנעד רחב של עונשים, וכאשר מדובר במקרים החמורים הוטלו על העבריינים, במקרים מסויימים, עונשים דו ספרתיים (ראו, למשל, ע"פ 7961/07 מדינת ישראל נ' שכטר (19.3.2008)). במקרים אחרים הושתו עונשים מתונים יותר, אך עדיין מדובר בעונשי מאסר לתקופות משמעותיות (ע"פ 2116/12 פלוני נ' מדינת ישראל (11.2.2014); ע"פ 8788/08 זיאד נ' מדינת ישראל (7.4.2011); ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (12.12.2005) (להלן: עניין אלייב), כאשר בכל אחד ממקרים אלה אושר עונש של 9 שנות מאסר, בגין ביצוע עבירות שוד שונות)".

ואם נחזור לנושא המתחם, הרי שבעניין אורן, נקבע, בגין שוד נהג מונית, מתחם ענישה הנע בין 5 ל-8 שנות מאסר לריצוי בפועל, שבו לא מצא בית משפט זה כל הצדקה להתערב.

14. העולה מן המקובץ הוא, כי גם אם במקרים אחרים נקבעו מתחמי ענישה קלים יותר, הרי שבמקרה דנן לא נפל פגם כלשהו בקביעת המתחם על ידי בית משפט קמא, הנע בין 3 ל-5 שנות מאסר.

15. עוד רואים אנו לציין, למרות שהערעור אינו נסב על כך, כי העמדת עונשו של המערער באמצעו של המתחם הינה ראויה, ואף מקלה במידה לא מעטה עם המערער, בשים לב לעברו המכביד ולעובדה כי הוא חזר לסורו ימים ספורים לאחר שחרורו מהכלא.

16. לאור האמור לעיל, הננו דוחים את ערעורו של המערער.

ניתן היום, ז' בחשון התשע"ז (8.11.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
